

Након заседања Европског савета од 9. децембра 2011. године и одлуке да Србија не добије статус кандидата за ЕУ, поставља се питање шта би Србији донео статус кандидата за ЕУ? У економском смислу, добијање кандидатуре не би довело до повећања просечне зараде у Србији. Напротив, пример Републике Македоније упућује на супротан закључак. Македонија је 2005. године добила статус кандидата за ЕУ. Ипак, шест година касније, у августу 2011. године просечна плата у Македонији износила је 338 евра, у Србији 378 евра.

Добијање статуса кандидата за ЕУ не би довело ни до повећања давања за Србију из ИПА фонда. Огњен Мирић, координатор за ИПА и заменик директора Канцеларије за европске интеграције, изјавио је: „Са и без статуса кандидата износ средстава за Србију у сваком случају остаће на истом нивоу”. [\[1\]](#) У правно/техничком смислу, добијање статуса кандидата за ЕУ би омогућило (наредних неколико година) отварање могућност за отпочињање преговора о чланству Србије у ЕУ. Преговори о чланству би се водили у вези са 35 поглавља права ЕУ (аки комунитера) које Србија треба да имплементира у национално законодавство. Био би уведен и *screening*

(аналитички преглед) српског законодавства од стране Европске комисије. Али, досадашње искуство у вези са применом такозваног европског законодавства у Србији (у периоду након потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању 2008–2011. године, када је усвојено неколико стотина европских закона и подзаконских прописа) показује да би последице у економско/правном смислу биле следеће.

Када се ради о транспарентности и равноправности у јавним набавкама, примена европског права у Србији у периоду након потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању 2008–2011. године, доводи до закључака да право ЕК и фирме и финансијске организације из ЕУ врше притисак ради добијања привилегованог третмана у Републици Србији (на штету српских фирми и буџета). Најбољи пример за то је доношење подзаконског акта из 2009. године под насловом „Списак међународних организација“ чији се посебни поступци јавних набавки могу примењивати уместо одредби Закона о јавним набавкама. У члану 1 тог подзаконског акта, на основу члана 7 Закона о јавним набавкама, наводе се финансијске институције за које фактички не важи Закон о јавним набавкама. То су: "1) Групација Светска банка (Међународна банка за обнову и развој); 2) Европска банка за обнову и развој (EBRD); 3) Европска инвестициона банака (EIB); 4) Банка за развој Савета Европе (СЕВ); 5) Развојне банке, односно друге финансијске институције донатора".

[\[2\]](#)

Директна последица тих двоструких стандарда је скандал у вези са мостом код Бешке, за који аустријска Алпина тражи додатних 56 милиона евра од Републике Србије и њених грађана, иако је мост требало да кошта 37 милиона евра. [3]

Такође, у области контроле државне помоћи наставиће се злоупотреба овлашћења од стране ЕК у Републици Србији која је у супротности са одредбама члана 72 ССП-а (посебно је поражавајуће што се то ради у области аки комунитера у којој не постоји чак ни прецизна дефиниција државне помоћи). Или, ако се настави захват надлежности ЕК и даља безусловна инертно/формалистичка примена аки комунитера у области контроле државне помоћи у наредних 10 година (оквирног и најранијег датума за потписивање Уговора о приступању) доћи ће до пада субвенција, раста незапослености, затварања јавних предузећа и смањења помоћи најугроженијим регионима у Републици Србији. То показују подаци Комисије за контролу државне помоћи Републике Србије. Она је поднела 2011. године Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2010. години. У Извештају се наводи да је државна помоћ 2008. години износила (субвенције, повољни кредити, гаранције и друго) 971 милион евра. Године 2009. износила је 901 милион евра, а 2010. године 754 милиона евра (дакле, смањена је за скоро 220 милиона евра у периоду након потписивања ССП-а). Или, индустрији је државна помоћ у овом периоду смањена за 20% (са 657 на 529 или око 128 милиона евра смањење), пољопривреди са 313 милиона евра на 253 (или смањење од око 60 милиона евра), истраживању и развоју са 20 милиона евра на 16. [4] Истовремено, иако неупоредиво богатија од Србије, СР Немачка има према Лисабонском уговору (члан 107 Уговора о функционисању ЕУ) право да помаже источној Немачкој "да би се компензовале економске последице" због поделе ове државе која је завршена још пре 20 година.

Што се тиче области информисања као дела комунитарног права о којем ће се преговарати у наредним годинама између Србије и ЕУ, такође СР Немачка има много веће стандарде заштите националних интереса у овој области (који су регулисани у пресуди Савезног уставног суда СР Немачке у случају "Лисабон") него што их је српски законодавац предвидео у ССП-у. Слично се може изнети и за област образовања и културе. Када се ради о праву конкуренције, Република Србија није чак ни покушала да заштити своје тржиште од неправедне (и штетне) поделе од стране монополиста ЕУ (у тако важној области као што је трговина).

Пример актуелних монопола Делеза је најупечатљивији (само у Београду ова фирма поседује 70% тржишта). Што се тиче царина, царинске уније и буџетских прописа, јасно је да ће безусловна примена аки комунитера у овој области довести до још већих

Шта Србији економски доноси, а шта односи статус кандидата за ЕУ?

Пише: Дејан Мирковић
недеља, 11 децембар 2011 22:30

губитака у српском буџету у наредним годинама. Или до губитака који (због примене Прелазног споразума) већ прелазе 130 милиона евра годишње. Додатне отежавајуће околности за Републику Србију у овој области ће бити и критеријуми из Пакта стабилности и развоја (дозвољени дефицит од 3% и јавног дуга од 60% БДП-а) који ће одређивати основне правце развоја буџетске политике. Или, критеријуме које ће Србија бити дужна да испуни иако су 60 пута прекршени од стране држава чланица ЕУ (укључујући Немачку и Француску) у последњих 10 година. [5]

Што се тиче утицаја садашње српске инертно/формалистичке примене аки комунитера на институције и правни систем Републике Србије, он ће неминовно довести до урушавања институција и кохерентности правног система. Прецизније, ЕК ће моћи на основу своје слободне квазиправне воље да тумачи приоритете у вези са српским законодавством (чак и да намеће прописе који не постоје у аки комунитеру, на пример, као у Закону акцизама 2011, када су у Србији укинуте двоструке акцизе иако оне постоје у Француској и Немачкој). Народна скупштина и Влада Републике Србије ће имати другоразредну улогу у том законодавном процесу (слично као и Европски парламент у ЕУ). Ова појава ће довести и до демократског дефицита у Републици Србији (карактеристичног за ЕУ).

Што се тиче пољопривреде, српска пољопривреда је већ доживела велики ударац због примене Прелазног споразума (већ у првој години су укинуте царине за 40% пољопривредних производа). Тај тренд ће се наставити. Пре свега, због значаја заједничке пољопривредне политике за старе чланице ЕУ (Француску). Или, актуелна ЗПП не дозвољава ни новим чланицама ЕУ да (до 2013) имају исте субвенције као што их имају старе чланице ЕУ. Слично, или још горе, очекује и Србију. Она ће бити трећеразредна држава у овој области.

Српски спољни послови и безбедоносна политика ће се усаглашавати са чланом 42 Лисабонског уговора који прописује координацију са НАТО и општом политиком високог представника за спољну политику ЕУ. Што се тиче економске, монетарне и пореске политике Републике Србије у контексту усвајања аки комунитера, наставиће се (на основу члана 117 ССП) доминација ЕК, ММФ и западних банака монополиста, које послују на српском тржишту. Или, просечне каматне стопе у Србији ће бити неколико пута веће него у Немачкој. Или, 12,43% у Србији према 3,77% у Немачкој у 2010. години. [6]

У области саобраћајног права закони и политика ће се усаглашавати са општом саобраћајном политиком ЕУ према трећим земљама. Пре свега, усаглашавање ће бити

Шта Србији економски доноси, а шта односи статус кандидата за ЕУ?

Пише: Дејан Мирковић
недеља, 11 децембар 2011 22:30

присутно у ваздушном саобраћају, преко примене Споразума о отвореном небу из 2006. године. То са друге стране искључује велике инвестиције из Руске Федерације у овој области (ЈАТ).

Дакле, ово су основне тенденције које ће се појавити у наредном периоду хармонизације српског правног и економског система са правом ЕУ. Или, такве негативне економске последице очекују Србију након добијања статуса кандидата за ЕУ.

[1] Б. Чпајак, "Политика", 22. 11. 2011.

[2] Списак међународних организација чији се посебни поступци јавних набавки могу примењивати уместо одредби Закона о јавним набавкама, Влада Републике Србије/министар финансија, 6. јул. 2009. године.

[3] М. Авакумовић, "Политика", 4. 11. 2011.

[4] Види: Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2010. години, Комисија за контролу државне помоћи Републике Србије, Београд, 2011. стр. 4.

[5] Блиц/Новац. 3. 11. 2011.

[6] [www. world factbook](http://www.worldfactbook)